

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ
Խ. ԱԲՈՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱ՝ Երաժշտության դաստիարակի և խմբի
դաստիարակի համագործակցության ձևերը**

Վերապատրաստվող՝ Գրիգորյան Նարինե Վլադիմիրի
Արարատի մարզ, ք. Մասիսի թիվ 1 մսուր-մանկապարտեզ
Վերապատրաստող՝ մ.գ.թ., դոցենտ Անահիտ Գևորգյան

Երևան 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

<i>Ներածություն</i>	3
Գլուխ 1. Երաժշտության դաստիարակի և խմբի դաստիարակի համագործակցության ձևերը	4
<i>Եզրակացություն</i>	14
<i>Օգտագործված գրականության ցանկ</i>	145

Ներածություն

Նախադպրոցական հաստատություններում գեղագիտական դաստիարակությունն ուղղված է գեղեցիկի և շրջապատող իրականության գեղագիտական ընկալմանն ու ստեղծագործական ունակությունների ձևավորմանը: Այս տարիքում երեխայի գեղագիտական դաստիարակության և գեղարվեստական գործունեության կազմակերպման հարցում գլխավոր դերը պատկանում է շրջապատող աշխարհի հանդեպ գեղագիտական վերաբերմունքի ձևավորմանը:

Երեխայի գեղարվեստական գործունեության մեջ էական տեղ ունի երաժշտական դաստիարակությունը: Այս տարիքում երաժշտական մշակույթի ձևավորման կարևորությունը պայմանավորված է երաժշտության դրական ազդեցությամբ: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների զարգացման գործում երաժշտական մշակույթի ձևավորման համար կարևոր տեղ են զբաղում երաժշտության դաստիարակի և խմբի դաստիարակի համագործակցությունը:

Հետազոտության նպատակն է ուսումնասիրել երաժշտության դաստիարակի և դաստիարակի համագործակցության ձևերը:

Երաժշտության դաստիարակի և խմբի դաստիարակի համագործակցության ձևերը դրականորեն են ազդում երեխաների երաժշտական ընկալման, աշխարհայացքի ձևավորման, գեղագիտական ճաշակի ձևավորման և առհասարակ կրթական գործընթացը դարձնում են ավելի մատչելի ու հետաքրքիր:

Մույն հետազոտական աշխատանքի ընթացքում կներկայացնենք աշնան թեմայով բաց պարապմունքի պլան, որն իրականացրել ենք Արարատի մարզի Մասիսի քաղաքի թիվ 1 մսուր-մանկապարտեզում երաժշտության դաստիարակի և դաստիարակի համագործակցության արդյունքում:

Գլուխ 1. Երաժշտության դաստիարակի և խմբի դաստիարակի համագործակցության ձևերը

Նախադպրոցական հաստատություններում երաժշտական դաստիարակության լիարժեք իրականացումը պայմանավորված է երաժշտական ղեկավարի և խմբի դաստիարակի միասնական ու փոխհամաձայնեցված աշխատանքով:

Մանկապարտեզում երաժշտական դաստիարակության ընդհանուր դրվածքի համար պատասխանատու է ղեկավարը: Նա երեխաների տանում է դեպի երաժշտական կերպարների կախարդական աշխարհը, զարգացնում նրանց երաժշտականությունը, հուզականությունն ու գեղագիտական ճաշակը: Երաժշտական ղեկավարը հետաքրքիր և մատչելի ձևով երեխաներին ներգրավում է տվյալ գործունեության մեջ և այդ կերպ սեր արթնացնում արվեստի նկատմամբ, զարգացնում ստեղծագործելու կարողությունները:

Այս ամենը կարող է իրականացնել միայն բարձր որակավորում ունեցող երաժիշտ մանկավարժը, որը երեխայի անձի ձևավորման գործում շեշտադրում է երաժշտաստեղծագործական դաստիարակության կարևորությունը:

Երաժշտական ղեկավարն անընդմեջ հարստացնում է իր մասնագիտական գիտելիքները և բարձրացնում կատարողական հնարավորությունները: Դրանք դառնում են դաստիարակչական խնդիրների իրականացման կարևոր պայմաններ:

Երաժշտության դաստիարակի և դաստիարակի համագործակցության շրջանակները:

Ուսուցչի և երաժշտական ղեկավարի պարտականությունները

Դաստիարակ	Երաժշտության դաստիարակ
Երգում է երեխաների համար և երեխաների հետ;	Ընտրում է երգացանկ, որը նա կարող է խորհուրդ տալ ուսուցչին երգելու համար, հիմնականում բանահյուսություն: Սովորում է ուսուցիչների հետ իրենց ընտրած երգերը, անհատապես

	<p>աշխատում է ուսուցիչների հետ վոկալ հմտությունների զարգացման վրա՝ ներառյալ ձայնի արտասանությունը, ինտոնացիան (ժողովրդական երգերի համար՝ խոսք) և շրթայական շնչառության ուսուցումը:</p>
<p>Խաղում է շուրջպար և բացօթյա խաղեր, պարում է երեխաների հետ:</p>	<p>Ընտրում և դասավանդում է նրանց բոլոր ուսուցիչների հետ. յուրաքանչյուր ուսուցչի հետ անհատական աշխատում է ճկունության վրա:</p>
<p>Երեխաների հետ երաժշտություն է լսում «պայմանական» տրամադրությանը համապատասխան:</p>	<p>Ստեղծում է մանկապարտեզի երաժշտական գրադարան. առնվազն ամիսը մեկ անգամ դասախոսություն է անցկացնում՝ լսելով կոմպոզիտորի, դարաշրջանի կամ երաժշտության որևէ ուղղության մասին. ընտրում է համապատասխան սլայդներ և գրադարան մեծերի համար: Կազմակերպում է համերգ, որին ուսուցիչները ներկա գտնվեն առնվազն եռամսյակը մեկ անգամ:</p>
<p>Օգնում է երաժշտական դաստիարակին:</p>	<p>Ամեն ամիս երեխաների համար երաժշտական տիկնիկային ներկայացում է պատրաստում:</p> <p>Երեխաների համար պատրաստում է համերգներ, որոնցում նա ինքն է կատարում դաշնամուրային երաժշտություն կամ վոկալ</p>

	<p>ստեղծագործություններ (առնվազն ամիսը մեկ անգամ): Հնարավոր է հրավիրել նաև պրոֆեսիոնալ երաժիշտների (ներառյալ ծնողները), երաժշտական դպրոցների և երաժշտական քոլեջների ավագ դպրոցի աշակերտներին:</p> <p>Անցկացնում է պարապմունքներ՝ երաժշտական շարժում (պար և արտահայտիչ շարժում), արտահայտիչ ասմունք (ավագ խումբ), երաժշտական գործիքներ նվագելով [5]:</p>
--	---

Դաստիարակ և երաժշտական ղեկավար՝ համագործակցության և համաստեղծման հարցեր.

<p>Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության երաժշտության դաստիարակի մասնագիտական առաջադրանքները</p>	<p>Նախադպրոցական տարիքի երեխաների դաստիարակի կողմից լուծվող երաժշտական դաստիարակության հիմնախնդիրները</p>
<p>1. Յուրաքանչյուր տարիքային խմբում պարապմունքների կազմակերպում և անցկացում:</p> <p>2. Տոնական, ժամանցային ծրագրերի կազմակերպում և անցկացում մանկապարտեզում բոլոր տարիքային խմբերի համար.</p>	<p>1. Օգնել երաժշտության պարապմունքների անցկացման գործընթացում՝ երգել և շարժվել երեխաների հետ, օգնել սովորել նոր երգեր, խաղեր, պարային շարժումներ, հետևել առաջադրանքների կատարմանը:</p>

<p>3. Ուսուցչի աշխատանքի ուղղորդում երեխաների երաժշտական զարգացման ոլորտում խորհրդակցությունների և խմբակային պարապմունքների միջոցով:</p> <p>4. Աշխատանք ծնողների հետ (խորհրդակցություններ, անհատական զրույց):</p>	<p>2. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ինքնուրույն երաժշտական գործունեության զարգացմանը նպաստող մանկավարժական պայմանների կազմակերպում (Երաժշտական անկյուն):</p> <p>3. Երաժշտական և դիդակտիկ նյութի ընտրություն երեխաների դաստիարակության և զարգացման տարբեր խնդիրների լուծման համար:</p> <p>4. Երեխաների համար ինքնուրույն երաժշտական և ստեղծագործական գործունեության կազմակերպում:</p> <p>5. Ծնողների հետ աշխատանք [8]:</p>
---	--

Մասնագիտական և մանկավարժական առաջադրանքների ընդհանրությունը՝ որպես երաժշտական դեկավարի և նախադպրոցական մանկավարժի համագործակցության և համատեղ ստեղծման հիմք.

Դաստիարակ	Երաժշտության դաստիարակ
<i>Դիագնոստիկ խնդիրներ</i>	
<p>1. Երեխայի անհատական հատկանիշների և կարողությունների ուսումնասիրություն, ներառյալ նախադպրոցական տարիքի երեխայի երաժշտականության հետ կապված:</p> <p>2. Հաշվի առնելով դրանք</p>	<p>1. Երաժշտականության համատեքստում երեխայի անհատական հատկանիշների և կարողությունների ուսումնասիրություն:</p> <p>2. Հաշվի առնելով դրանք</p>

<p>նախադպրոցական ուսումնական հաստատության ամբողջական ուսումնական գործընթացում.</p> <p>3. Հետևել մանկապարտեզի ուսումնական գործընթացում երեխայի հետ տեղի ունեցող փոփոխությունների բնույթին, զարգացման մեջ նրա առաջընթացի բնույթին, ներառյալ երաժշտական զարգացումը:</p> <p>4. Մանկապարտեզում իրականացվող մանկավարժական պայմանների ազդեցության արդյունավետության որոշում նախադպրոցական տարիքի երեխայի բազմազան զարգացման վրա:</p>	<p>նախադպրոցական ուսումնական հաստատության ամբողջական ուսումնական գործընթացում:</p> <p>3. Հետևել մանկապարտեզի ուսումնական գործընթացում երեխայի հետ տեղի ունեցող փոփոխությունների բնույթին, երաժշտական զարգացման նրա առաջընթացին:</p> <p>4. Նախադպրոցական տարիքի երեխայի երաժշտական կրթության և զարգացման վրա մանկապարտեզում իրականացվող մանկավարժական պայմանների ազդեցության արդյունավետության որոշում [5]:</p>
<p><i>Ուսումնական գործընթացի մանկավարժական ձևավորման առաջադրանքներ</i></p>	
<p>6. Երաժշտության ուսուցչի աշխատանքին աջակցելու համար երեխաների ունկնդրման և կատարման երաժշտական ռեպերտուարին ծանոթացում:</p> <p>7. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների երաժշտական կրթության և զարգացման առաջադրանքների իմացություն, դրանց լուծման վերլուծություն երաժշտական</p>	<p>6. Ծանոթացում այս տարիքի նախադպրոցականների ընդհանուր զարգացման մանկավարժական խնդիրներին:</p> <p>7. Մանկապարտեզի դաստիարակի ընդհանուր մշակութային կոմպետենտության առանձնահատկությունների, երաժշտական կարիքների և հետաքրքրությունների իմացության</p>

<p>դեկավարի հիմնական իրավասության տեսանկյունից:</p> <p>8. Միմյանց մասնագիտական օգնություն և աջակցություն ցուցաբերելը, երեխայի դաստիարակության և զարգացման խնդիրները, այդ թվում՝ երաժշտական կրթության և զարգացման խնդիրները համատեղ լուծելը:</p> <p>9. Ուսումնական հաստատության դասախոսական կազմում, մանկապարտեզում և սովորողի ընտանիքում մշակութային և կրթական միասնական տարածքի ստեղծում:</p>	<p>ուսումնասիրություն:</p> <p>8. Միմյանց մասնագիտական օգնություն և աջակցություն ցուցաբերելը, երաժշտական և երաժշտական գործունեության միջոցով երեխայի դաստիարակության և զարգացման խնդիրների համատեղ լուծումը:</p> <p>9. Ուսումնական հաստատության ուսուցչական կազմի, մանկապարտեզում և սովորողի ընտանիքում, մանկապարտեզում և մշակութային հաստատություններում միասնական մշակութային-կրթական երաժշտական-գեղագիտական տարածքի ստեղծում, համագործակցություն մարզի երաժշտական հաստատությունների, նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների հետ:</p>
<p>Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների համար զարգացող կրթական միջավայրի նախագծման և կազմակերպման առաջադրանքներ</p>	
<p>10. Մանկապարտեզում զարգացող երաժշտական և կրթական միջավայրի ստեղծումը որպես երեխայի ամբողջական երաժշտական (գեղարվեստական) զարգացման և</p>	<p>10. Մանկապարտեզում զարգացող կրթական միջավայրի ստեղծումը որպես երեխայի ամբողջական զարգացման և դաստիարակության գործընթացները մեկնարկող</p>

դաստիարակության գործընթացները մեկնարկող ամենաարդյունավետ պայմաններից մեկը:	ամենաարդյունավետ պայմաններից մեկը:
<i>Ուսուցչի սուբյեկտիվ դիրքի զարգացման, մասնագիտական կարողությունների հարստացման խնդիրները</i>	
11. Անձնական և մասնագիտական ինքնազարգացում, ինքնակրթություն. — մասնագիտական կարողությունների բարձրացում՝ ընդհանուր մշակութային, հիմնական և հատուկ իրավասությունների հարստացման միջոցով:	11. Անձնական և մասնագիտական ինքնազարգացում, ինքնակրթություն. — մասնագիտական կարողությունների բարձրացում՝ ընդհանուր մշակութային, հիմնական և հատուկ իրավասությունների հարստացման միջոցով [9]:

Երաժշտական ղեկավարն աշխատանքներ է տանում մանկավարժական կոլեկտիվի երաժշտական կուլտուրայի բարձրացման ուղղությամբ: Այդ նպատակով կազմակերպում է զեկուցում՝ նվիրված երաժշտական կյանքի կարևորագույն իրադարձություններին, որևէ կոմպոզիտորի կյանքին և ստեղծագոծություններին:

Աշխատանքի կարևորագույն ձև է բաց պարապմունքի կազմակերպումը, որին հաջորդում է քննարկումը: Այդ պարապմունքների ժամանակ են դրսևորվում մանկավարժական աշխատանքի ձեռքբերումներն ու բացթողումները: Որպեսզի երաժշտությունը ներթափանցի երեխաների առօրյայի մեջ, անհրաժեշտ է, որ ղեկավարն այս աշխատանքներում ներգրավի նաև ծնողներին: Նրանք ևս պետք է հասկանան այն հիմնական խնդիրներն ու նպատակները, որոնք երեխաների երաժշտական դաստիարակության և զարգացման համար մանկապարտեզը դնում է իրենց առաջ: Ծնողներին պետք է հետաքրքրի իրենց երեխաների օժտվածության մակարդակը և պարապմունքների ժամանակ երաժշտական զարգացման աճը:

Ստորև ներկայացնում ենք երաժշտության դաստիարակի և դաստիարակի համագործակցության արդյունքում իրականացրած բաց պարապմունքի պլանը կրտսեր 2-րդ խմբում:

Բաց պարապմունք <<Աշուն>>

1. Դաստիարակ-Ձեռքեր չունի, ներկեր չունի

Դաշուն է ներկել հազար գույնի:

2. Դաստիարակ-Տարվա ո՞ր եղանակն է: /Աշուն/

3. Տարին քանի՞ եղանակ ունի:

4. Ինչպիսի՞ տրամադրություն է խմբասենյակում:

5. Ինչերո՞վ կամ ի՞նչ գույներով է զարդարված սենյակը, տարվա ո՞ր եղանակին է այն վերաբերում:

6. Ի՞նչ գույնի են տերևները աշնանը:

7. Տերևներն ինչպե՞ս են իջնում ցած:

8. Քամին ի՞նչ ձայն է հանում. ու՛, ու՛ :

Երգ՝ <<Անձրև-անձրև>>, խոսք և երաժշտություն՝ Ալվարդ Մանդակունյանի:

Երաժշտության դաստիարակի հետ երեխաները երգում են «Անձրև, անձրև երգը:

ԱՆՉՐԵՎ - ԱՆՉՐԵՎ

Խոսք և երաժշտ.՝ Ալվարդ Մանդակունյանի

Անձրև անձրև ա - ռի՛ ա - ռի՛ մեզ մի՛ թող-կի՛ ա-սանց ջը - ռի՛

քո կա-թիլ-ներն են միշտ ջը-րում դաշտ ու այ-գի ան-տաս ու տուռ:

Ե - թե ջը-գաա շատ կը-տղխ-րենք կը - չո - րա-նանք ու կը-թառ-վենք:

բայց մենք զի-տենք շատ ես րա-րի մեզ շեռ թող-կի՛ ա-սանց ջը - ռի՛

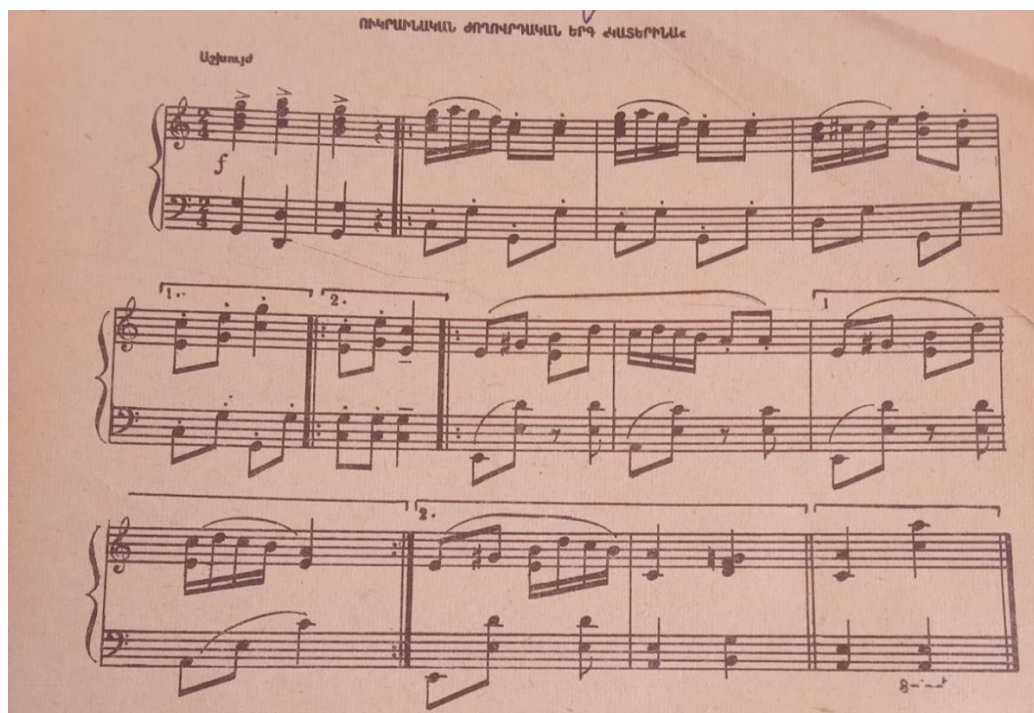
բայց մենք զի-տենք շատ ես րա-րի մեզ շեռ թող-կի՛ ա-սանց ջը - ռի՛

II

Բայց հանկարծ դու շատ չգովես,
Ջրիծեղ դու հանկարծ չանես,
Թե չէ՛ զիտես, ինչ-դու ունենք,
Մեկ օրում մենք կկորցնենք:

նկ. 1

9. Ի՞նչ է տեղում:
10. Ու՞ր են թռչում թռչունները:
11. Աշնանն ի՞նչ է տեղի ունենում:
12. Ի՞նչ մրգեր են հասունանում աշնանը:
13. Ի՞նչ են պատրաստում մեր տատիկները ու մայրիկները մրգերից:
14. Ի՞նչ մրգեր կան զամբյուղում:
15. Ի՞նչ գույնի են մրգերը:
16. Ո՞ր մրգերը կորիզ ունեն:
17. Ի՞նչ ենք հագնում աշնանը, և ի՞նչ ենք օգտագործում անրձևի ժամանակ:
 - Երեխանե՛ր, այժմ պատրաստե՛ք աշնան մասին ոտանավորներ:
 - Ներս է մտնում Աշուն տատիկը /երեխա/, բարևում և սկսում բոլորին մրգեր բաժանել:
18. Վերջում երեխաները խաղում են երաժշտական խաղ մանկական դափ նվագարանով, երաժշտությունը՝ ուկրաինական ժողովրդական երգի մեղեդին:

Խաղի ընթացքը. Երեխաները կանգնում են շրջանաձև՝ դեմքով դեպի շրջանի ներսը: Խաղավարը, թափահարելով դափը, քայլում է շրջանի ներսում: Երաժշտության ավարտին կանգ է առնում և դափը մեկնում իր դիմաց կանգնած երեխային:

նկ. 2

Եզրակացություն

Այսպիսով՝ երաժշտական ղեկավարից և դաստիարակից պահանջվում է ստեղծագործական վերաբերմունք: Նրան երբեք չպետք է լքի ինքնակատարելագործման, մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների հարստացման ձգտումը: Երաժշտական ղեկավարը պետք է հետևի մասնագիտական գրականությանը, ուսումնասիրի այն, ծանոթանա մանկավարժական առաջավոր փորձին, երեխաների հետ աշխատելիս ներդնի ուսուցման նոր, ստեղծագործական մեթոդներ և հնարներ:

Ուսուցչի և երաժշտական ղեկավարի մանկավարժական փոխազդեցությունը պետք է հիմնված լինի հետևյալ սկզբունքների վրա.

Երկխոսության սկզբունքի, որը կապված է նախադպրոցական տարիքի երեխաների երաժշտական զարգացման հարցերում երաժշտական ղեկավարի «սուպերպոզիցիային» և ուսուցչի «ենթակայության» փոխակերպման հետ համագործակցող առարկաների անձնապես հավասար դիրքի:

Անհատականացման սկզբունքի, որը հիմնված է յուրաքանչյուր մասնակցի կողմից որոշակի տեսակի գործունեության իրականացման մեջ նշանակալի առավելությունների փոխազդեցության օգտագործման վրա: Այս սկզբունքն իրականացնելու համար փոխազդեցության յուրաքանչյուր մասնակից պետք է ունենա ուժեղ երաժշտական հմտություններ:

Մեր հետազոտությունը ցույց տվեց, որ դաստիարակի և երաժշտության ղեկավարի համատեղ ջանքերի շնորհիվ արդյունավետ իրականացավ աշնանը նվիրված բաց պարապմունքը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Զաքեյան Ն.: Խաղիկները, պարերգերը, խաղերգերը որպես երեխայի երաժշտական ունակությունների ձևավորման և զարգացման միջոց: Երևան, 2019, 60 էջ:
2. Մկրտչյան Շ.Շ., <<Երաժշտությունը մանկապարտեզում>>, Երևան, <<Լույս>>, 1991թ. 304 էջ
3. Մկրտչյան Շ.Շ., <<Երաժշտությունը մանկապարտեզում>>, Երևան, 2007թ.
4. <https://www.aztagdaily.com/archives/304455>
5. <https://dou2.pogranichny.org/%D0%B2%D0%B7%D0%B0%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B5-%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8F-%D0%B8-%D0%BC%D1%83%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%B0/>
6. <https://marinemkrtchyan.files.wordpress.com/2020/05/d4b5d680d5a1d5aad5b7d5bfd5b8d682d5a9d5b5d5a1d5b6-d5b4d5a5d5a9d5b8d5a4d5a1d5afd5a1d5b6-d5b4d5b7d5a1d5afd5b8d682d5b4.-d586d5a1d5add5a1d5afd680d5a9d5a1d680d5a1d5b6.pdf>
7. <https://ninazaqeyan.wordpress.com/2019/05/22/%D5%A4%D5%AB%D5%BA%D5%AC%D5%B8%D5%B4%D5%A1%D5%B5%D5%AB%D5%B6-%D5%B6%D5%A1%D5%AD%D5%A1%D5%A3%D5%AB%D5%AE%D5%9D-%D5%A5%D6%80%D5%A1%D5%AA%D5%B7%D5%BF%D5%B8%D6%82%D5%A9%D5%B5%D5%A1%D5%B6-%D5%A8/>
8. <https://nsportal.ru/detskiy-sad/raznoe/2013/06/07/formy-sotrudnichestva-muzykalnogo-rukovoditelya-i-vospitatelya-dou-v>
9. https://rodnichok4.tvoysadik.ru/?section_id=152